

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการ
การทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต

ธีรยุทธ คงขาว* และ พรธณวดี ขำจริง

สาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 83000

*s5811149111@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยเพื่อศึกษาขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 และเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต โดยกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกลุ่มผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 10,687 คน ดังนั้นขนาดกลุ่มตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 382 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ บทความ เอกสาร รายงานการวิจัย และแบบวัดความรู้ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวม คือ ความถี่ และร้อยละ เป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า

1) ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 พบว่าขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวจะต้องมีการตรวจสอบสุขภาพ ณ โรงพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยชำระค่าตรวจสุขภาพ และประกันสุขภาพ ต้องมีการชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน เมื่อแรงงานต่างด้าวผ่านการตรวจสอบสุขภาพ โดยชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน ณ จุดบริการชำระเงิน (Counter Service) หรือสำนักงานจัดหางานจังหวัด ซึ่งเอกสารประกอบการขออนุญาตทำงาน แบบคำขออนุญาตทำงาน (ตท.8) พร้อมเอกสารประกอบคำขอ โดยผู้ประกอบการจะต้องนำเอกสาร หลักฐานที่เตรียมไว้ยื่นกับเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเปลี่ยนนายจ้าง เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนภายใต้เงื่อนไข ได้แก่ นายจ้างเลิกจ้างแรงงานต่างด้าว นายจ้างเลิกกิจการ/หรือเลิกการทำงานในส่วนที่ต้องใช้แรงงาน นายจ้างกระทำทารุณกรรม นายจ้างไม่จ่ายค่าจ้าง / ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนายจ้างรายเดิมที่กระทำทารุณกรรม ไม่จ่ายค่าจ้าง/ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ตามกฎหมายที่บัญญัติขั้นสูงสุด และไม่อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าวเป็นเวลา 2 ปี

2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวมีระดับความรู้ในเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 ว่าด้วยเรื่องของนายจ้างจะต้องพาแรงงานต่างด้าวมาทำทะเบียนประวัติ พิมพ์ลายนิ้วมือและออกเอกสาร ท.ร. 38/1, แรงงานกิจการแปรรูปสัตว์จะได้ใบอนุญาตทำงานเล่มสีน้ำเงิน, แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อทำงานจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาทำงานไม่เกินสิบห้าวัน และขั้นตอนในการดำเนินการขอใบอนุญาต คือ ตรวจสอบสุขภาพ ชำระค่าธรรมเนียม ขออนุญาตทำงาน ณ One Stop Service และในระดับความรู้ในเกณฑ์น้อยกว่าร้อยละ 40 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย ว่าด้วยเรื่องของในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้นำแรงงานต่างด้าวมาทำงานจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี, ผู้รับใบอนุญาตคือคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตในการทำงานในราชอาณาจักรอย่างถาวร, และอัตราค่าธรรมเนียมในการขอต่ออายุใบอนุญาตนำแรงงานต่างด้าวมาทำงาน ครั้งละ 30,000 บาท จึงสรุปได้ว่าเป็นเพราะขั้นตอนในการดำเนินการมีความยุ่งยากประกอบกับผู้ประกอบการไม่สะดวกและไม่เข้าใจในขั้นตอนดังกล่าว ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริม และแนวเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของแรงงานต่างด้าวต่อผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจ้างแรงงานต่างด้าวเข้าทำงาน หรือบุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

คำสำคัญ: แรงงานต่างด้าว พระราชกำหนด ความรู้ความเข้าใจ

บทนำ

การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในสองทศวรรษที่ผ่านมาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างแรงงานอย่างมาก ประเทศไทยมีความรู้ความชำนาญและมีคุณภาพมากขึ้นมีการพัฒนาศักยภาพในการทำงานอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีที่มีความซับซ้อนมากขึ้นขณะเดียวกันประเทศเพื่อนบ้านมีการชะลอตัวของการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กอปรกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของไทยที่สูงกว่าทำให้ผู้คนในประเทศเพื่อนบ้าน (โดยเฉพาะพม่า ลาว และกัมพูชา) และชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนเข้ามาแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าในประเทศไทยปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการไทยต้องการแรงงานต่างด้าวคือ ความพยายามลดต้นทุนในการผลิตเนื่องจากแรงงานต่างด้าวมียาค่าแรงถูกกว่าแรงงานไทยมากการจ้างแรงงานต่างด้าวจึงนับเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นทั้งนี้เพื่อยืดอายุอุตสาหกรรมดังกล่าวให้สามารถแข่งขันต่อไปได้ (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ และ สุปราณี เชนชม, 2550) ข้อมูลสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว (2561) ณ เดือนมีนาคม พ.ศ.2561 สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานที่ราชอาณาจักรมีจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 2,189,868 คน จำแนกตามลักษณะการเข้าเมืองและประเภทของคนต่างด้าว ประกอบด้วย กลุ่มคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานตลอดชีพ จำนวน 241 คน กลุ่มคนต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมายกรณีทั่วไป จำนวน 109,019 คน กลุ่มคนต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ จำนวน 1,315,615 คน กลุ่มคนต่างด้าวที่นำเข้ามาภายใต้การบันทึกความเข้าใจด้วยการจ้างงาน (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลชาติอื่น จำนวน 637,770 คน กลุ่มคนต่างด้าวที่เข้ามาตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายอื่น ๆ จำนวน 45,062 คน กลุ่มคนต่างด้าวที่เป็นชนกลุ่มน้อย จำนวน 61,068 คน และกลุ่มคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในลักษณะไปกลับหรือตามฤดูกาล จำนวน 21,093 คน ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย จึงมีการปรับปรุงแก้ไข (พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560, 2560) โดยมีสาระสำคัญเป็นการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศและการทำงานของคนต่างด้าว และให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวมีอำนาจกำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว โดยจังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดที่มีอัตราการจ้างคนต่างด้าวเป็นจำนวนมาก อันเนื่องมาจากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในด้านการเกษตร ด้านการค้า ด้านอุตสาหกรรม และด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ ข้อมูลสำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว (2561) ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ.2561 แสดงจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในจังหวัดภูเก็ต มีจำนวน 64,787 คน โดยเฉพาะแรงงานพม่าที่มีจำนวนมาก สาเหตุที่มีการจ้างแรงงานกลุ่มนี้อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น ประชากรในวัยทำงานมีแนวโน้มลดลง และการย้ายถิ่นในภาคการเกษตรเข้าสู่สังคมเมืองมากขึ้น ซึ่งปัญหาด้านแรงงานดังกล่าว ส่งผลต่อผู้ประกอบการที่จะต้องค้นหา และทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว เพื่อนำข้อมูลมาบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากพื้นที่จังหวัดภูเก็ตได้มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีแรงงานต่างด้าวหลังไหลเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต จึงต้องทำให้ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อเป็นข้อมูลในการป้องกันการกระทำผิดในการขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต และการแจ้งการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม อีกทั้งเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว และนอกจากนั้นยังเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต โดยกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจึงใช้ผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 10,687 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 382 คน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ บทความ เอกสาร รายงานการวิจัย เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 และเก็บแบบวัดความรู้ความเข้าใจที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการที่จ้างแรงงานต่างด้าว มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 เป็นแบบทดสอบแบบถูกผิด (True-False Test) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวม คือ ความถี่ และร้อยละ เป็นสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลและอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560

ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวจะต้องมีการตรวจสอบสุขภาพ ณ โรงพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยชำระค่าตรวจสุขภาพ และประกันสุขภาพ ต้องมีการชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน เมื่อแรงงานต่างด้าวผ่านการตรวจสุขภาพ โดยชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน ณ จุดบริการชำระเงิน (Counter Service) หรือสำนักงานจัดหางานจังหวัด ซึ่งเอกสารประกอบการขออนุญาตทำงาน แบบคำขออนุญาตทำงาน (ตท.8) พร้อมเอกสารประกอบคำขอ โดยผู้ประกอบการจะต้องนำเอกสารหลักฐานที่เตรียมไว้ยื่นกับเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวเปลี่ยนนายจ้าง เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนภายใต้เงื่อนไข ได้แก่ นายจ้างเลิกจ้างแรงงานต่างด้าว นายจ้างเลิกกิจการ/หรือเลิกการทำงานในส่วนที่ต้องใช้แรงงาน นายจ้างกระทำทารุณกรรม นายจ้างไม่จ่ายค่าจ้าง / ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนายจ้างรายเดิมที่กระทำทารุณกรรม ไม่จ่ายค่าจ้าง/ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ตามกฎหมายที่บัญญัติขั้นสูงสุด และไม่อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าวเป็นเวลา 2 ปี

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชชาติ ชูพันธ์ งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานจัดระบบแรงงานต่างด้าวภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการศึกษาพบว่า การรับแจ้งความต้องการจ้างคนต่างด้าว (โควตา) 1) กำหนดให้นายจ้างชำระค่าธรรมเนียมการจ้างคนต่างด้าว (Levy) โดยการกำหนดอยู่ในอัตรา 100-200 บาท ต่อคนต่อปีในทุกกิจการภาคอุตสาหกรรม 2) จัดหางานจังหวัดตากหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายพิจารณาอนุญาตการจ้างแรงงานต่างด้าวได้ทันที พร้อมแจ้งเหตุผลประกอบการอนุญาต โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์การส่งเสริมเศรษฐกิจชายแดนและความมั่นคง 1) ลดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานจากเดิม 1,800 บาท/คน/ปี ลดเหลือ 900 บาท/คน/ปี 2) กำหนดแนวทางปฏิบัติให้มีการทำสัญญาว่าจ้างระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างทุกครั้งที่ยื่นคำขอเพื่อแสดงระยะเวลาการจ้างระอัตรค่าจ้างโดยระบุในสัญญา 3) เอกสารนายจ้างประกอบการยื่นคำขอให้ใช้สำเนาการแจ้งผลการอนุญาต (โควตา) ฉบับเดียวเนื่องจากเอกสารทุกอย่างนายจ้างได้ยื่นเมื่อขออนุญาตการจ้างแรงงานต่างด้าวครบถ้วนแล้ว 4) ให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดตาก เป็นผู้ผลิตใบอนุญาตทำงาน แทนกรมการปกครองเพื่อลดขั้นตอนการถ่ายโอนข้อมูลและแก้ไขรายละเอียดในข้อมูลได้ทันที 5) พัฒนาระบบเทคโนโลยี สามารถผลิตใบอนุญาตทำงานให้แก่คนต่างด้าวที่ยื่นคำขอและชำระเงินค่าธรรมเนียมครบถ้วนแล้วให้เกิดความรวดเร็ว 6) ปรับปรุงรายละเอียดคำขอรับใบอนุญาตส่วนตัวที่จะปรากฏในฐานข้อมูลของกรมการปกครองแล้วให้ตัดออกเนื่องจากรายการที่ซ้ำซ้อน

สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวิฑูรย์ เกอแอสละ งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน ผลการศึกษาพบว่า การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา (เฉพาะผู้ที่เคยมีท.ร.38/1) รอบใหม่ดำเนินการเป็นระยะเวลา 30 วันโดยมีกระบวนการดำเนินการดังนี้ 1) นายจ้างพาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานไปรายงานตัวเพื่อจัดทำทะเบียนประวัติ (ท.ร.38/1) ใหม่ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเขต เมื่อรายงานตัวแล้วจะได้รับเอกสาร (ท.ร.38/1) 2) แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา นำเอกสารรับรองรายการทะเบียนประวัติ (ท.ร.38/1) ไปเป็นหลักฐานในการขอรับการตรวจสุขภาพ และทำประกันสุขภาพ ณ โรงพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด 3) ในกรณีของนายจ้าง หากยังไม่มีโควตาการจ้างแรงงานต่างด้าว ต้องยื่นขอโควตาการจ้างแรงงานต่างด้าว ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักงานจัดหางานกรุงเทพเขตพื้นที่ 1-10 เพื่อขอรับการจัดสรรโควตา ก่อน 4) นายจ้างที่ได้รับการจัดสรรโควตาและแรงงานต่างด้าว

หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าลาว และกัมพูชา ที่ได้ตรวจสุขภาพ และทำประกันสุขภาพ แล้วนำเอกสารหลักฐาน(หนังสือโควตา เอกสาร ท.ร.38/1 และใบรับรองแพทย์) ไปยื่นขออนุญาตทำงาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพมหานครเขตพื้นที่ 1-10 5) เจ้าหน้าที่สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพมหานครเขตพื้นที่ 1-10 พิจารณาอนุญาต พร้อมเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและออกใบเสร็จรับเงินให้แรงงานต่างด้าวไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงในระบบคอมพิวเตอร์ และส่งข้อมูลการอนุญาตทำงานให้กรมการปกครองเพื่อผลิตใบอนุญาตทำงาน 6) เจ้าหน้าที่กรมการปกครองผลิตใบอนุญาตทำงานส่งให้กรมการจัดหางานเพื่อส่งให้กับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าลาวและกัมพูชาโดยแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่าลาว และกัมพูชา นำใบเสร็จรับเงินมารับ ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดหรือสำนักจัดหางานกรุงเทพมหานครเขตพื้นที่ 1-10 เมื่อได้รับใบอนุญาตทำงานแล้วจะได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้อย่างถูกกฎหมายต่อไป

สอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิญญา เมธีรัตนพิพัฒน์ งานวิจัยเรื่อง ปัญหาการขอใบอนุญาตทำงาน และทำงานนอกพื้นที่ของแรงงานต่างด้าวในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการจดทะเบียนและการขออนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในอำเภอสนทราย พบว่ามีปัญหา ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ ด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี สถานที่ ความเพียงพอของอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการให้บริการ ปัญหาด้านกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอน เกี่ยวกับการดำเนินการแต่อยู่ในระดับน้อยทั้งในขั้นตอนการขออนุญาตทำงาน และการขออนุญาตทำงานนอกพื้นที่ ซึ่งสภาพการทำงานและสภาพการจ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แรงงานต่างด้าวได้รับการปฏิบัติเกี่ยวกับ สภาพการทำงาน สวัสดิการการจ้าง และสภาพการจ้างงาน จากสถานประกอบการหรือนายจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

สอดคล้องกับบทความของสุดาศิริ วศวงศ์ งานวิจัยเรื่องการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ที่ผลการศึกษาพบว่าคนต่างด้าวที่ประสงค์จะทำงานต้องไปขออนุญาตทำงาน และได้รับใบอนุญาตทำงานจากนายทะเบียนเสียก่อนจึงจะทำงานที่ไม่ได้ประกาศห้ามคนต่างด้าวทำงานได้ ถ้าคนต่างด้าวทำงานที่ประกาศห้ามคนต่างด้าวทำหรือทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตทำงาน จะต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันจำเป็นเร่งด่วนตามที่อธิบดีกรมการจัดหางานประกาศกำหนด เช่น เข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา เข้าชมงานนิทรรศการ หรืองานแสดงสินค้า เข้าเยี่ยมชมธุรกิจหรือพบปะเจรจาธุรกิจ เป็นต้น โดยที่ระยะเวลาทำงานจะต้องเสร็จสิ้นภายในสิบห้าวัน จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตทำงานและไม่ต้องมีใบอนุญาตทำงานแต่จะต้องมีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบก่อน คนต่างด้าวซึ่งประสงค์จะขอใบอนุญาตทำงานจะต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีผู้ใช้ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่านและไม่มีลักษณะที่ต้องห้าม ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เช่น ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ โรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้าง ฯลฯ ถ้าผู้รับอนุญาตให้ทำงานผู้ประสงค์จะเปลี่ยนหรือเพิ่มรายการในใบอนุญาตทำงานในเรื่องประเภทงานที่ทำนายจ้างที่จ้างทำงาน ท้องที่ในการทำงาน เงื่อนไขในการทำงานที่อาจจะเป็นตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน ฯลฯ ผู้รับอนุญาตให้ทำงานจะต้องขออนุญาตต่ออธิบดีกรมการจัดหางาน นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดห้ามผู้ได้รับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตทำงาน เข้าทำงานกับตน มิฉะนั้นจะมีโทษปรับตั้งแต่สี่แสนบาท ถึงแปดแสนบาท ต่อคนต่างด้าวที่จ้างหนึ่งคน หรือให้คนต่างด้าวทำงานไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำงาน ก็มีโทษกำหนดไว้เช่นเดียวกันคือ ปรับไม่เกินสี่แสนบาท ต่อคนต่างด้าวหนึ่งคน นายจ้างซึ่งรับคนต่างด้าวเข้ามาทำงานจะต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ผู้รับอนุญาตให้ทำงานออกจากงาน

สอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์มณี ไวยครุฑ งานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาในเขตพื้นที่ จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย 1) ด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา แรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา ทุกคนจะได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายก่อนเข้าทำงานทุกคน ส่วนใหญ่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง 2) ด้านความปลอดภัยในการทำงาน และความปลอดภัยในสถานที่พักของแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา พบว่ามีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากสารพิษหรืออุบัติเหตุ 3) ด้านค่าจ้างและสวัสดิการของแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชา พบว่าได้รับเป็นทั้งรายวันและเดือน สำหรับเงินชดเชยนั้นขึ้นอยู่กับนายจ้างและลูกจ้างว่าได้ทำการขึ้นทะเบียนหรือไม่ 4) ด้านสังคม พบว่ามีเพื่อนชาวกัมพูชาที่คอยพึ่งพา ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและในส่วนของนายจ้างก็ให้การช่วยเหลือแรงงาน

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวมีระดับความรู้ในเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 ว่าด้วยเรื่องของนายจ้างจะต้องพาแรงงานต่างด้าวมาทำทะเบียนประวัติ พิมพ์ลายนิ้วมือและออกเอกสาร ท.ร. 38/1, แรงงานกิจการแปรรูปสัตว์จะได้ใบอนุญาตทำงานเล่มสีน้ำเงิน, แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อทำงานจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะทำงานไม่เกินสิบห้าวัน และขั้นตอนในการดำเนินการขอใบอนุญาตคือ ตรวจสอบสุขภาพ ชำระค่าธรรมเนียม ขอใบอนุญาตทำงาน ณ One Stop Service และในระดับความรู้ในเกณฑ์น้อยกว่าร้อยละ 40 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย ว่าด้วยเรื่องของในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้นำแรงงานต่างด้าวมาทำงานจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี, ผู้รับใบอนุญาตคือคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตในการทำงานในราชอาณาจักรอย่างถาวร, และอัตราค่าธรรมเนียมในการขอต่ออายุใบอนุญาตนำแรงงานต่างด้าวมาทำงาน ครั้งละ 30,000 บาท จึงสรุปได้ว่าอาจเป็นเพราะขั้นตอนในการดำเนินการมีความยุ่งยากประกอบกับผู้ประกอบการไม่สะดวกและไม่เข้าใจในขั้นตอนดังกล่าว ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริม และแนวเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของแรงงานต่างด้าวต่อผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจ้างแรงงานต่างด้าวเข้าทำงาน หรือบุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนาวิณ เจริญพร งานวิจัยเรื่องผลการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเล จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ประกอบการประมงทะเลมีการรับรู้นโยบายการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาหางานทำในประเทศไทยจะจดทะเบียนแรงงานเพื่อขอใบอนุญาตทำงานได้ตลอดเมื่อมีนโยบายเปิดให้จดทะเบียนเท่านั้น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับสูง รองลงมาคืองานกรรมการประมง โดยเฉพาะประมงทะเล จะให้แรงงานต่างด้าวทำเท่านั้น และขั้นตอนในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวยุ่งยากมาก 2) ผู้ประกอบการประมงทะเลมีความเห็นเกี่ยวกับผลของการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละเรื่อง พบว่า การจ้างแรงงานต่างด้าวมีค่าใช้จ่ายมาก เช่น ค่าจดทะเบียนแรงงาน ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ แต่ก็ยังถูกกว่าแรงงานไทย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาผู้ประกอบการประมงยังต้องเสียค่าหัว เพื่อหาแรงงานต่างด้าวมาเพิ่ม เนื่องจากแรงงานต่างด้าวเดิมกลับประเทศหรือออกไปหางานอื่น ๆ บนฝั่งทำ สำหรับค่าเฉลี่ยที่มีต่ำสุด คือ ลดปัญหาการมั่วสุม เสพยาเสพติด และการดื่มสุราของแรงงานต่างด้าว 3) ผู้ประกอบการประมงทะเลที่มีเป็นเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ประเภทงานที่แรงงานต่างด้าวทำและระดับการรับรู้นโยบายการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความเห็นเกี่ยวกับผลของการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวไม่แตกต่างกันส่วนผู้ประกอบการประมงทะเลมีอยู่ระหว่าง 25-34 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความเห็นเกี่ยวกับผลของการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสูงกว่า ผู้ประกอบการอายุระหว่าง 25-34 ปี และผู้ประกอบการประมงทะเลที่ไม่มีแรงงานที่ไม่ได้จดทะเบียน มีค่าเฉลี่ยความเห็นเกี่ยวกับผลของการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสูงกว่า แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้จดทะเบียน ส่วนผู้ประกอบการประมงทะเลที่มีสาเหตุของการไม่พาแรงงานต่างด้าวไปจดทะเบียนด้วยสาเหตุขั้นตอนการดำเนินการขอจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว มีความยุ่งยากและด้วยสาเหตุของระยะเวลาในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวใช้เวลานานและไม่สะดวกไปเนื่องจากออกเรือ มีค่าเฉลี่ยผลการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสูงกว่า สาเหตุที่หน่วยงานที่ไปติดต่อมีหลายหน่วยงาน บางหน่วยงานต้องไปติดต่อหลายครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .054 ปัญหา และอุปสรรคของนโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเล คือ ระยะเวลาในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวน้อย ขั้นตอนยุ่งยาก และค่าใช้จ่ายสูง

สอดคล้องกับงานวิจัยของปรายฟ้า สิริวิชชา งานวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.21) สามารถจำแนกเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผู้ประกอบการมีความรู้เกี่ยวกับสถานที่จดทะเบียน ณ สำนักงานสวัสดิการสังคมสมุทรปราการอยู่ในระดับสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.19) ความรู้ด้านกฎหมาย การกำหนดโทษจำคุก โทษปรับแก่นายจ้างที่รับคนต่างด้าวซึ่งไม่มีใบอนุญาตเข้าทำงานในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.12) ความรู้ด้านหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวคือกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.05) และความรู้ด้านระยะเวลาใบอนุญาตทำงานของแรงงานต่างด้าวในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.66) ส่วนความรู้ในประเภทกิจการที่อนุญาตให้คนต่างด้าวทำได้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26 และ 3.29) และมีความรู้ด้านค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าว อาทิ การจดทะเบียนมีค่าใช้จ่าย หรือค่าใช้จ่ายในการขอใบอนุญาต 1,200 บาท/คน และความรู้ด้านสวัสดิการรักษายาบาล และการประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 2.16, 2.36 และ 2.44) ตามลำดับ

สอดคล้องกับงานวิจัยของปฏิพัทธ์ ปทุมมณี และจุฑาทิพ คล้ายทับทิม งานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ปี พ.ศ.2551 ของผู้ประกอบการในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มากที่สุดมีหลายข้อด้วยกัน ได้แก่ (ข้อ 1) ห้ามมิให้คนต่างด้าวทำงานในนอกจากงานที่ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน (ข้อ 3) คนต่างด้าวซึ่งจะขอรับใบอนุญาตจะต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยมีใบได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่าน และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (ข้อ 6) นายจ้างที่ไม่ส่งเงินค่าจ้างเข้ากองทุน หรือส่งไม่ครบถ้วนต้องไม่ต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือนของเงินค่าจ้างที่ไม่ได้ส่งหรือส่งไม่ครบ (ข้อ 7) กองทุนเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการส่งตัวลูกจ้างออกไปนอกราชอาณาจักร (ข้อ 8) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวยุติอายุสูงสุด 2 ปี (ข้อ 9) ก่อนที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทำงานนั้นต่อไป ให้ไปยื่นคำขอต่ออายุกับนายทะเบียน (ข้อ 12) นายทะเบียนมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตผู้รับใบอนุญาตที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.0 คิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ (ข้อ 14) หากนายจ้างจ้างคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตจะต้องรับโทษปรับ ตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 100,000 บาท ต่อคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาต 1 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .40 คิดเป็นร้อยละ 40

สอดคล้องกับงานวิจัยของวรัชญา เผือกเดช พูลฉัตร, วิชัยดิษฐ และสนชัย ใจเย็น งานวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์พ.ศ.2518 ของแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมอาหารทะเล แปรรูป: กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลวิจัยพบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ของแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 50.30) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านการคุ้มครองแรงงาน อยู่ในระดับค่อนข้างดี (ร้อยละ 61.51) รองลงมาคือด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 54.47) ส่วนด้านอัตราค่าจ้างและรายได้ ด้านประกันสังคมและด้านสวัสดิการอยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 48.17, 43.91, 43.48 ตามลำดับ)

สอดคล้องกับงานวิจัยของวรัชญา เมธีรัตนพิพัฒน์ งานวิจัยเรื่องปัญหาการขอใบอนุญาตทำงานและทำงานนอกพื้นที่ของแรงงานต่างด้าวในอำเภอสนทรายจังหวัดเชียงใหม่ ผลวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการขอใบอนุญาตออกนอกพื้นที่ของแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติในระดับมาก โดยมีระดับคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.97 คะแนน โดยตอบถูกระหว่าง 21 - 29 คะแนน จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 และรองลงมาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการขอใบอนุญาตออกนอกพื้นที่ของแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ในระดับปานกลาง คือ ตอบถูกระหว่าง 11-20 คะแนน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ผลการศึกษาพบว่า การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว โดยมีการติดตามข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุดจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 42.15 รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากเจ้าหน้าที่จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.18 กลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.65 กลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.19 กลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากวารสารจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.57 และน้อยที่สุดกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามข่าวสารจากวิทยุจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว มีขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบสุขภาพ แรงงานต่างด้าวในกลุ่มที่ได้รับการผ่อนผัน ให้ไปตรวจสุขภาพ ประกันสุขภาพ ณ โรงพยาบาลที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยชำระค่าตรวจสุขภาพ และประกันสุขภาพ สำหรับแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในระบบประกันสังคมอยู่แล้วไม่ต้องประกันสุขภาพ ส่วนแรงงานที่ทำงานในกิจการที่ต้องเข้าระบบประกันสังคม แต่แรงงานยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน ให้ประกันสุขภาพเป็นเวลา 90 วัน การชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน ชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน เมื่อแรงงานต่างด้าวผ่านการตรวจสุขภาพ ไม่เป็นโรคต้องห้ามตามที่กำหนด ให้ไปชำระค่าธรรมเนียมการอนุญาตทำงาน ณ จุดบริการชำระเงิน (Counter Service) หรือสำนักงานจัดหางานจังหวัด ซึ่งเอกสารประกอบการขออนุญาตทำงาน แบบคำขออนุญาตทำงาน (ตท.8) พร้อมเอกสารประกอบคำขอ ได้แก่ ใบรับรองแพทย์ฉบับจริง เอกสารนายจ้าง เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียน สัญญาจ้างงาน หนังสือรับรองการจ้าง ทะเบียนบ้าน/หนังสือรับรอง/

หลักฐานอื่น ๆ ที่ระบุสถานที่ทำงาน แผนที่สถานที่ทำงาน รูปถ่าย 3 X 4 ซม. จำนวน 2 รูป สลิปของจุดบริการชำระเงิน (Counter Service) หรือใบเสร็จรับเงินของสำนักงานจัดหางานจังหวัด กรณียื่นคำขออนุญาตทำงาน ตท.8 มากกว่า 1 คน ให้จัดเตรียมเอกสารประกอบคำขอในส่วนของนายจ้างจำนวน 1 ชุด ต่อการยื่น 1 ครั้ง และให้จัดทำสัญญาจ้างงานซึ่งทำขึ้นระหว่างนายจ้างกับแรงงานต่างด้าว 1 คนต่อ 1 ฉบับ สำหรับหนังสือรับรองการจ้างให้จัดทำเพียง 1 ฉบับ (เช่นเดียวกับเอกสารประกอบคำขอ ตท.8 ในส่วนของนายจ้าง) และให้ทำบัญชีรายชื่อแนบ โดยระบุไว้ท้ายหนังสือรับรองการจ้างว่า “รับรองการจ้างตามรายชื่อที่ปรากฏในเอกสารแนบ” โดยผู้ประกอบการจะต้องนำเอกสาร หลักฐานที่เตรียมไว้ยื่นกับเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ซึ่งอนุญาตให้เปลี่ยนนายจ้าง เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนภายใต้เงื่อนไข ได้แก่ นายจ้างเลิกจ้างแรงงานต่างด้าว นายจ้างเลิกกิจการหรือเลิกการทำงานในส่วนที่ต้องใช้แรงงาน นายจ้างกระทำทารุณกรรม นายจ้างไม่จ่ายค่าจ้าง/ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และเมื่อได้รับอนุญาตให้แรงงานเปลี่ยนนายจ้างแล้ว ให้ประสานสำนักงานทะเบียนอำเภอ หรือสำนักงานทะเบียนท้องถิ่น เพื่อเปลี่ยนบัตรสีชมพู และใบอนุญาตทำงาน (ด้านหลังบัตรสีชมพู) ต่อไป การดำเนินการเปลี่ยนนายจ้าง แรงงานต่างด้าวหรือผู้ที่ประสงค์จะจ้างแรงงานดังกล่าวต้องนำหลักฐาน การเลิกจ้าง เลิกกิจการ หรือร้องทุกข์ดำเนินคดีกับนายจ้างรายเดิมมาแสดง ขอความร่วมมือให้กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนายจ้างรายเดิมที่กระทำทารุณกรรม ไม่จ่ายค่าจ้าง/ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ตามกฎหมายที่บัญญัติขั้นสูงสุด และไม่อนุญาตให้จ้างแรงงานต่างด้าวเป็นเวลา 2 ปี แรงงานต่างด้าวที่หนีนายจ้างโดยไม่มีความผิดอันสมควร เพื่อไปทำงาน กับนายจ้างรายใหม่ จะไม่อนุญาตให้ทำงานเป็นเวลา 2 ปี ต้องเดินทางกลับประเทศ และหากประสงค์จะกลับ เข้ามาทำงานในประเทศไทยอีก ให้กลับเข้าทำงานภายใต้ MOU และนายจ้างที่จ้างแรงงานผิดกฎหมาย ให้ดำเนินคดีตามกฎหมายที่บัญญัติไว้สูงสุด

2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 ของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งใช้เกณฑ์ประเมินความรู้ความเข้าใจ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) ในการวิเคราะห์ผลการวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวมีระดับความรู้ในเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 80 ว่าด้วยเรื่องของนายจ้างจะต้องพาแรงงานต่างด้าวมาทำทะเบียนประวัติ พิมพ์ลายนิ้วมือและออกเอกสาร ท.ร. 38/1, แรงงานกิจการแปรรูปสัตว์จะได้ใบอนุญาตทำงานเล่มสีน้ำเงิน, แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อทำงานจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะทำงานไม่เกินสิบห้าวัน และขั้นตอนในการดำเนินการขอใบอนุญาตคือ ตรวจสุขภาพ ชำระค่าธรรมเนียม ขออนุญาตทำงาน ณ One Stop Service มีระดับความรู้ในเกณฑ์ร้อยละ 70-79 ว่าด้วยเรื่องของอนุญาตให้เปลี่ยนนายจ้าง โดยที่นายจ้างจะต้องเลิกจ้างแรงงานต่างด้าว นายจ้างทารุณกรรม นายจ้างไม่จ่ายค่าจ้าง เป็นต้น, เอกสารในการขออนุญาตทำงาน ประกอบด้วย ใบรับรองแพทย์ เอกสารนายจ้าง สัญญาจ้างงาน หนังสือรับรอง แผนที่สถานที่ทำงาน รูปถ่าย 3X4 ซม. 2 รูป สลิปของจุดชำระเงิน, นายจ้างจะต้องนำแรงงานต่างด้าว หรือแรงงานต่างด้าวเตรียมหลักฐาน ยื่นที่ศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ และแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 9 ต้องยื่นคำขอตามแบบ ตท.2 ระดับความรู้ในเกณฑ์ร้อยละ 60-69 ว่าด้วยเรื่องของหากฝ่าฝืนเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 9 มาตรา 13 และมาตรา 14 มีบทลงโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท, แรงงานต่างด้าวที่หนีนายจ้างที่ไม่มีความผิดอันสมควร ไม่อนุญาตให้ทำงานเป็นเวลา 2 ปี, กลุ่มแรงงานที่จดทะเบียนมีสองกลุ่มคือ แรงงานกลุ่มที่มีบัตรสีชมพู และแรงงานกลุ่มที่ถือเอกสารที่ประเทศต้นทางออกให้ ระดับความรู้ในเกณฑ์ร้อยละ 40-59 ว่าด้วยเรื่องของแรงงานกลุ่มที่ถือเอกสารที่ประเทศต้นทางออกให้ แรงงานต่างด้าวที่มีทักษะและทำงานในตำแหน่งค่อนข้างสูง จัดอยู่ในผู้รับใบอนุญาตประเภทตลอดชีพ, สถานที่ติดต่อยื่นคำขออนุญาตทำงาน คือ สถานประกอบการที่แรงงานต่างด้าวสังกัดอยู่, แรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงานแล้วจะต้องมีใบอนุญาตติดตัวไว้ หากฝ่าฝืนมีโทษปรับไม่เกิน 15,000 บาท และหากนายจ้างรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงานเข้าทำงานจะมีบทลงโทษตามมาตรา 44 และในระดับความรู้ในเกณฑ์น้อยกว่าร้อยละ 40 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการมีความรู้ที่น้อยที่สุด ว่าด้วยเรื่องของในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้นำแรงงานต่างด้าวมาทำงานจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี, นายจ้างที่มีขนาดการลงทุนจดทะเบียนชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท, ผู้รับใบอนุญาตคือคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตในการทำงานในราชอาณาจักรอย่างถาวร, แรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองที่มีมติผ่อนผันระหว่างรอส่งกลับอนุญาตให้ทำงานได้ 2 งานคือ งานกรรมกร และประมงทะเล, กรณีที่แรงงานต่างด้าวที่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว ไม่ต้องดำเนินการขอวีซ่า NON-IMMIGRANT-B และอัตราค่าธรรมเนียมในการขอต่ออายุใบอนุญาตนำแรงงานต่างด้าวมาทำงาน ครั้งละ 30,000 บาท จึงสรุปได้ว่าอาจเป็นเพราะขั้นตอนในการดำเนินการมีความยุ่งยากประกอบกับผู้ประกอบการไม่สะดวกและไม่เข้าใจในขั้นตอนดังกล่าว

ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริม และแนวเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของแรงงานต่างด้าวต่อผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจ้างแรงงานต่างด้าวเข้าทำงาน หรือบุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ผลการวิจัยที่ได้จากวัตถุประสงค์ทั้งสองข้อสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว แก้อพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 และจัดระเบียบการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวในจังหวัดภูเก็ตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

1.1 กระทรวงแรงงาน ควรมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของแรงงานต่างด้าว ไปเผยแพร่ให้กับผู้ประกอบการที่จ้างแรงงานต่างด้าว ผู้ที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของแรงงานต่างด้าวในเขตพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

1.2 สำนักงานจัดหางานจังหวัด ควรมีการส่งเสริมและแนวเกี่ยวกับขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของแรงงานต่างด้าวต่อผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจ้างแรงงานต่างด้าวเข้าทำงาน หรือบุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้

1.3 สำนักงานบริหารแรงงานต่างด้าว ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นของแรงงานต่างด้าว เพื่อให้บุคคลที่มีความสนใจได้ศึกษาและเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารเนื้อหาเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560 นั้นมีน้อยจึงเป็นปัญหาต่อการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาขั้นตอนการดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว และจัดทำแบบวัดความรู้ ดังนั้นควรมีการศึกษาและทำการวิจัยให้มากกว่านี้โดยอาจมีการศึกษาข้อมูลการทำงานของคนต่างด้าว และปัจจัยที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่นฐานของแรงงานต่างด้าว

บรรณานุกรม

กรมการจัดหางาน. (2560). กฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว. สืบค้น 27 ตุลาคม 2561, จาก

<https://www.doe.go.th/prd/alien/law/param/site/152/cat/102/sub/0/pull/category/view/list-label>

กรมการจัดหางาน. (2561). สถานการณ์แรงงานต่างด้าว. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว.

กระทรวงแรงงาน. (2561). สถิติผู้ประกอบการที่จ้างแรงงานต่างด้าวในจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต: สำนักงานจัดหางานจังหวัดภูเก็ต.

กระทรวงแรงงาน. (2561). สถิติแรงงานต่างด้าวในจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต: สำนักงานจัดหางานจังหวัดภูเก็ต.

กระทรวงแรงงาน. (2561). แนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561. สืบค้น 25

ตุลาคม 2561, จาก https://www.doe.go.th/prd/assets/upload/files/alien_th/f45ff7d848ca050d0029a94317d5a0f1.pdf

กระทรวงแรงงาน. (2561). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคนต่างด้าว. สืบค้น 25 ตุลาคม 2561, จาก

http://www.mol.go.th/academician/basic_alien

กานต์มณี ไวยครุฑ. (2557). แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาในเขตพื้นที่ จังหวัดสระแก้ว.

วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 11 ฉบับที่ 53 เมษายน-มิถุนายน 2557, 179-186.

เกรียงศักดิ์ ผ่องใสภณ. (2544). ปัญหากฎหมายในการควบคุมและผลักดันแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือผิดกฎหมายกับการประกอบธุรกิจ :

ศึกษารณีกิจการทำธุรกิจจังหวัดติดกับชายแดน. (ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชยชาติ ชูพันธ์. (2551). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานจัดระบบแรงงานต่างด้าวภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด

จังหวัดตาก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- ณภัทร นิ่มสอาด. (2556). ปัญหาในการควบคุมแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย: ศึกษากรณีมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551. (ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทรงสนะ นียมประเสริฐผล. (2543). ผลกระทบทางสังคมของนโยบายจัดระบบ เพื่อควบคุมการทำงานของแรงงานต่างชาติดังกล่าว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นาวัน เจริญพร. (2548). ผลการใช้นโยบายจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในกิจการประมงทะเล จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปฏิพัทธ์ ปทุมมณี และจุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2560). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารวิจัยไร่ไพพรรณี ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2560, 69-73.
- ปรายฟ้า สิริวิชชา. (2546). ประสิทธิภาพของการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต). สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ภัทรรุช เกอแผละ. (2552). แนวทางการพัฒนากระบวนการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชาของสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการจัดหางาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, สุปราณี เขยชม. (2550). การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์กับกลุ่มชนตามแนวชายแดนและแรงงานต่างด้าว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- วรรษญา เผือกเดช, พูลฉัตร วิชัยดิษฐ, และสนชัย ใจเย็น. (2558). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์พ.ศ.2518 ของแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป: กรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558), 1-15.
- วันญา เมธีรัตนพิพัฒน์. (2555). ปัญหาการขอใบอนุญาตทำงาน และทำงานนอกพื้นที่ของแรงงานต่างด้าวในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2560. สืบค้น 25 ตุลาคม 2561, จาก <http://web.krisdika.go.th/lawChar.jsp>
- สำนักงานจังหวัดภูเก็ต (2561). แผนพัฒนาจังหวัดภูเก็ต 4 ปี (พ.ศ.2561-2564). สืบค้น 27 ตุลาคม 2561, จาก <http://www.phuket.go.th/webpk/contents.php?str=plan>
- สำนักงานเทศบาลนครภูเก็ต. (2561). แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.2561-2564). สืบค้น 9 พฤศจิกายน 2561, จาก http://www.phuketcity.go.th/files/com_develop/2017-02/20170228_ienonehv.pdf
- สุดาศิริ วดวงศ์. (2555). กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ.
- สุภาพร พิมพ์ลิขิต. (2554). ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลกระทบของแรงงานต่างด้าวในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.